

didaten voor het verrichten van werkzaamheden waarvoor zij, na het slagen voor het gekozen onderzoek, in aanmerking komen, naar geëigende maatstaven te beoordelen.

Dit is in het kader van de aankondiging van vergelijkend onderzoek de eigen verantwoordelijkheid van elke jury en wordt gewaarborgd door haar onafhankelijkheid en het statutair voorgeschreven geheim der beraadslagingen.

3. Het onderzoek naar de geschiktheid, dat de jury voor een vergelijkend onderzoek moet verrichten, is vooral vergelijkend van aard en valt derhalve onder het geheim van de beraadsla-

gingen, zodat deze slechts aan de controle van het Hof kunnen worden onderworpen bij duidelijke schending van de regels die voor de jurywerkzaamheden gelden.

4. Het besluit tot het houden van vergelijkende onderzoeken krijgt zijn definitieve rechtsvorm in de aankondiging van vergelijkend onderzoek aan het personeel. De beraadslagingen van het bevoegde orgaan, zoals die zijn weergegeven in de verslagen, vermogen de duidelijke tekst van het betrokken besluit slechts ter zijde te stellen, wanneer daaruit duidelijk blijkt dat het formele besluit niet verenigbaar is met hetgeen feitelijk in de beraadslagingen is vastgesteld.

In de zaken 112, 144 en 145-73,

ANNA MARIA CAMPOGRANDE, ambtenares van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, wonende te Brussel, Zoomlaan 19,

A. DE VLEESCHAUWER, ambtenaar van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, wonende te Oudergem, Brussel 1160, F. Leemanslaan 65,

en

JEANNE-MARIE BOUYSSOU, ambtenares van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, wonende te Kraainem, Brussel 1950, Sint Michiels-Dreefpad 10, ten deze vertegenwoordigd door M. Slusny, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel, en domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij E. Arendt, advocaat aldaar, Centre Louvigny, 34 B IV, rue Philippe II,

verzoekers,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, ten deze vertegenwoordigd door haar juridische adviseurs P. Lamoureux en G. Pincherle, als gemachtigden, en domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij P. Lamoureux, 4, boulevard Royal,

verweerster,

betreffende de verzoeken tot nietigverklaring van de procedures voor vergelijkende onderzoeken COM/A/264 — COM/A/268 en de naar aanleiding daarvan gedane benoemingen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste Kamer),

samengesteld als volgt: C. Ó Dálaigh, President, A. M. Donner en J. Mertens de Wilmars (rapporteur), Rechters,

Advocaat-Generaal: J.-P. Warner

Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de feiten en de tijdens de schriftelijke behandeling door partijen voorgedragen argumenten kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

Verzoekers zijn alle drie assistent; respectievelijk in de rang B 3 bij het Directoraat-generaal XIV (Harmonisatie van de wetgevingen) (Campogrande), in de rang B 2 bij het Directoraat-generaal Buitenlandse betrekkingen, directoraat D (Handelspolitiek) (De Vleeschauwer) en in de rang B 1 bij het Directoraat-generaal Concurrentie, directoraat Mededingingsregelingen en machtsposities (Bouyssou).

In een mededeling in de *Personeelskoe-rrier* nr. 186 bis van 3 november 1971 werd bekendgemaakt dat de Commissie „vijf aankondigingen van intern vergelijkend onderzoek aan de hand van schriftelijke bewijsstukken en examens” had vastgesteld met het oog op de vorming van een aanwervingsreserve; de geslaagde kandidaten konden — ook met verandering van categorie — worden aangesteld in administrateursfuncties van

de loopbaan A 7/A 6, aanvankelijk in de rang A 7. De mededeling vermeldde de vijf vakgebieden waarop de onderzoeken betrekking hadden:

1. de juridisch-administratieve sector,
2. economische zaken,
3. financiën en boekhouding,
4. sociale zaken,
5. landbouw en techniek.

Voor elk gebied waren er bovendien verschillende onderwerpen naar keuze. De vijf op 3 november 1971 gepubliceerde aankondigingen van vergelijkend onderzoek omvatten een schriftelijk examen met naar keuze, het opstellen van een dienstnota of de notulen van een vergadering, een mondeling examen over een onderwerp van algemeen belang, een mondeling examen over een onderwerp naar keuze en een schriftelijk en mondeling examen ter beoordeling van de talenkennis.

Daar de Commissie de verschillende jury's had opgedragen de examens zoveel mogelijk te harmoniseren, werd besloten het schriftelijk gedeelte en het mondeling examen over een onderwerp

van algemeen belang voor alle vergelijkende onderzoeken gelijk te maken. Na de publikatie van de aankondigingen stelden verzoekers zich kandidaat voor de vergelijkende onderzoeken COM/A/264 (Campogrande en Bouyssou) en COM/A/265 (De Vleeschauwer).

De jury voor vergelijkend onderzoek COM/A/264 besloot Campogrande niet tot de examens toe te laten; daarop wendde zij zich tot de voorzitter van de jury met het verzoek om herziening van dit besluit en — toen dit werd geweigerd — bij schrijven van 21 maart 1972 tot het lid van de Commissie Coppé. Op 22 maart 1972, dus daags voor het schriftelijk examen, werd haar medege-deeld dat zij alsnog was toegelaten. Nog voordat de jury's de uitslag hadden vastgesteld, op 18 mei 1972, wendde zij zich tot Coppé om hem op de hoogte te stellen van bepaalde inlichtingen als zouden wijzigingen zijn gebracht in de voorwaarden voor plaatsing op de lijst van geschikte kandidaten. Bij schrijven van 11 juli 1972 werd haar geantwoord „dat de regels van de aankondigingen zijn geeërbiedigd.” Inmiddels was de drie verzoekers bij brief van 15 juni 1972 medege-deeld dat het niet mogelijk was geweest hen op de lijst van geschikte kandidaten te plaatsen.

De klacht van verzoekster Campogrande is ingekomen bij het secretariaat van de Commissie op 6 september 1972, het antwoord van de Commissie van 19 maart 1973 bereikte haar eerst op 28 maart, na de indiening van het beroep 112-73 op 22 maart 1973. De klachten van verzoekers De Vleeschauwer en Bouyssou, op het secretariaat ingeschreven op 13 en 14 september 1972, werden eerst op 20 maart 1973 uitdrukkelijk door de Commissie afgewezen. De beroepen 144-73 (De Vleeschauwer) en 145-73 (Bouyssou), gedateerd 19 juni 1973, zijn op 20 juni 1973 ingekomen ter griffie van het Hof.

Het Hof heeft, op rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Conclusies van partijen

A — Verzoekster in de zaak 112-73, Campogrande, concludeert dat het den Hove behage:

Bij verzoekschrift:

Het stilzwijgend besluit tot afwijzing van administratieve klacht nr. 527 nietig te verklaren;

Verzoekster akte te verlenen dat zij haar verzoek tot nietigverklaring doet steunen op de middelen onbevoegdheid, schending of miskenning van het Statuut van de ambtenaren, met name bijlage III, misbruik van bevoegdheid en/of misbruik van procedurevoorschriften alsmede verkeerde of onnauwkeurige beoordeling der feiten door de wederpartij;

1. Meer in het bijzonder op de gronden sub 11, 12, 13, 14, 15, 16 (middelen I-II-III-IV-V-VI) het gehele vergelijkende onderzoek COM/A/264, met inbegrip van de aankondiging van dat onderzoek, nietig te verklaren;
2. Voor zoveel nodig, de vergelijkende onderzoeken COM/A/265, COM/A/266, COM/A/267, COM/A/268, met inbegrip van de aankondigingen dier onderzoeken, nietig te verklaren;
3. *Subsidiair*, het vergelijkend onderzoek COM/A/264 alleen ten aanzien van verzoekster nietig te verklaren;
Te verstaan dat er voor de wederpartij termen aanwezig zijn het vergelijkend onderzoek te haren aanzien opnieuw aan te vangen;
4. De uitdrukkelijke afwijzing van verzoeksters administratieve klacht, bij brief van de wederpartij van 11 juli 1972, nietig te verklaren;
5. Voor zoveel nodig, de benoemingen die op de nietigverklaarde vergelijkende onderzoeken zijn gevolgd, nietig te verklaren;
6. De wederpartij te verwijzen in de kosten van het geding;

Subsidiair ten aanzien van het bewijs

7. De wederpartij te gelasten alle bescheiden van de vergelijkende onderzoeken COM/A/264/265/266/267/268 over te leggen, met inbegrip van alle nota's, documenten en notulen daterend van vóór de aankondiging van het vergelijkend onderzoek;

8. Bewijs door getuigen te bevelen van:

a) de feiten sub 13, 14 en 15 van de motivering;

Verzoekster wijst, niet limitatief, als getuigen aan: Krauss, De Corne, Bayens, Reynier, Rogalla, Verheyden, Merck;

b) het volgende feit:

Toen verzoekster zich bij J. Reynier erover beklagde niet te zijn toegelaten tot het examen, heeft deze in haar aanwezigheid getelefoneerd met juryvoorzitter Krauss en haar vervolgens medegedeeld dat zij niet tot het examen was toegelaten, doch dit niet behoefde te betreuren, omdat zij, zelfs al ware zij toegelaten, toch in geen geval voor het vergelijkend onderzoek zou slagen;

Verzoekster wijst als getuige aan: J. Reynier;

c) het volgende feit:

Eeckhout heeft tegen een collega van verzoekster, H.-U. Pfeiffer, gezegd dat het kabinet van de heer Coppé „de grootste moeilijkheden heeft met de landbouwjury (COM/A/268)”;

Verzoekster wijst als getuige aan: H.-U. Pfeiffer;

Bij repliek:

Verzoekster akte te verlenen dat zij persisteert bij haar oorspronkelijke conclusies van eis, welke moeten worden geacht hier volledig te zijn ingevoegd, doch met de volgende vermeerderingen:

1. Te verstaan dat de wederpartij alle bescheiden moet overleggen, en wel, naast de reeds in het verzoekschrift

genoemde stukken, met name de hierna — enuntiatief, niet limitatief — opgesomde:

a) de in de memories van partijen genoemde en nog niet overgelegde nummers van de *Personeelskoe-riër*;

b) een mededeling van Coppé aan de Commissie, ongedateerd, doch geschreven in een vergadering van de Commissie van 21 januari 1971;

c) nota nr. 4233 van 16 juli 1971 van de Directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, L. Lambert, aan de Commissie;

d) een nota van 31 mei 1972 van de kabinetschef van het lid der Commissie Haferkamp, Lahnstein, aan Cardon de Lichtbuer, kabinetschef van Coppé;

e) een begeleidend schrijven bij voornoemde nota van 27 juni 1972 van Cardon de Lichtbuer aan de Directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, L. Lambert;

2. Bewijs door getuigen te bevelen van de volgende feiten:

a) De jury voor vergelijkend onderzoek COM/A/268 heeft kandidaten toegestaan het taalexamen in het Engels af te leggen;

Verzoekster wijst — niet limitatief — als getuigen aan de tot dit vergelijkend onderzoek toegelaten en in het proces-verbaal ervan genoemde kandidaten;

b) De voorzitter van jury COM/A/264, Krauss, heeft aan R. Schneider medegedeeld dat het voor hem, ofschoon geslaagd voor het schriftelijk examen, geen zin had aan het mondeling examen deel te nemen, omdat hij toch niet voor het vergelijkend onderzoek kon slagen;

Verzoeker wijst als getuige aan: R. Schneider.

B — Verzoeker in de zaak 144-73, De Vleeschauwer, concludeert dat het den Hove behage:

Bij verzoekschrift:

De uitdrukkelijke afwijzing van de administratieve klacht nietig te verklaren;

Verzoeker akte te verlenen dat hij zijn verzoek tot nietigverklaring doet steunen op de middelen onbevoegdheid, schending of miskenning van het Statuut van de ambtenaren, met name bijlage III, misbruik van bevoegdheid en/of misbruik van procedurevoorschriften alsmede verkeerde of onnauwkeurige beoordeling der feiten door de wederpartij;

1. Meer in het bijzonder op de gronden sub 11, 12, 13, 14, 15, 16 (middelen I-II-III-IV-V-VI) het gehele vergelijkende onderzoek COM/A/265, met inbegrip van de aankondigingen van dat onderzoek, nietig te verklaren;
2. Voor zoveel nodig, de vergelijkende onderzoeken COM/A/264, COM/A/266, COM/A/267, COM/A/268, met inbegrip van de aankondigingen dier onderzoeken, nietig te verklaren;
3. *Subsidiar*, het vergelijkend onderzoek COM/A/265 alleen ten aanzien van verzoeker nietig te verklaren;
Te verstaan dat er voor de wederpartij termen aanwezig zijn het vergelijkend onderzoek te zijnen aanzien op nieuw aan te vangen;
4. Voor zoveel nodig, de benoemingen die op de nietigverklaarde vergelijkende onderzoeken zijn gevolgd, nietig te verklaren;
5. De wederpartij te verwijzen in de kosten van het geding;

Subsidiar ten aanzien van het bewijs

6. De wederpartij te gelasten alle bescheiden van de vergelijkende onderzoeken COM/A/264, COM/A/265, COM/A/266, COM/A/267, COM/A/268 over te leggen, met inbegrip van alle nota's, documenten en notu-

len, daterend van vóór de aankondiging van de vergelijkende onderzoeken;

7. Bewijs door getuigen te bevelen van:

- a) de feiten sub 13 en 14 van de motivering;
Verzoeker wijst, niet limitatief, als getuigen aan: Krauss, De Corne, Baeyens, Reynier, Rogalla, Verheyden, Merck;
- b) het feit sub 17 van de motivering;
Verzoeker wijst, niet limitatief, als getuige aan: M. Marengo;
- c) de feiten sub 21, 22 en 23 van de motivering;
Verzoeker wijst, niet limitatief, als getuige aan: E. De Clercq;
- d) de feiten sub 13 van de motivering;
Verzoeker wijst, niet limitatief, als getuigen aan: C. Vernimb van het Directoraat-generaal XIII te Luxemburg en U. Wartenberg van het Directoraat-generaal VI te Brussel;

Bij repliek:

Verzoeker akte te verlenen dat hij persisteert bij zijn oorspronkelijke conclusies van eis, welke moeten worden geacht hier volledig te zijn ingevoegd, doch met de volgende vermeerderingen:

1. Te verstaan dat de wederpartij alle bescheiden moet overleggen, en wel, naast de reeds in het verzoekschrift genoemde stukken, met name de hierna — enuntiatief, niet limitatief — opgesomde:
 - a) de in de memories van partijen genoemde en nog niet overgelegde nummers van de *Personeelskoerier*;
 - b) een mededeling van Coppé aan de Commissie, ongedateerd, doch geschreven na een vergadering van de Commissie van 21 januari 1971;

- c) nota nr. 4233 van 16 juli 1971 van de Directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, L. Lambert, aan de Commissie;
 - d) een nota van 31 mei 1972 van de kabinetschef van het lid der Commissie Haferkamp, Lahnstein, aan Cardon de Lichtbuer, kabinetschef van Coppé;
 - e) een begeleidend schrijven bij vernoemde nota van 27 juni 1972 van Cardon de Lichtbuer aan de Directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, L. Lambert;
 - f) de literatuurlijst voor het vakgebied economie, referentie IX/1928/71 — F.D.I.N.;
2. Bewijs door getuigen te bevelen van de volgende feiten:
- a) De jury voor vergelijkend onderzoek COM/A/268 heeft kandidaten toegestaan het taalexamen in het Engels af te leggen;
Verzoeker wijst, niet limitatief, als getuigen aan de tot dit vergelijkend onderzoek toegelaten en in het proces-verbaal ervan genoemde kandidaten;
 - b) De voorzitter van jury COM/A/264, Krauss, heeft aan R. Schneider medegedeeld dat het voor hem, ofschoon geslaagd voor het schriftelijk examen, geen zin had aan het mondeling examen deel te nemen, omdat hij toch niet voor het vergelijkend onderzoek kon slagen;
Verzoeker wijst als getuige aan: R. Schneider.

C — Verzoekster in de zaak 145-73, Bouyssou, concludeert dat het den Hove behage:

Bij verzoekschrift:

De uitdrukkelijke afwijzing van de administratieve klacht nietig te verklaren;
Verzoekster akte te verlenen dat zij haar verzoek tot nietigverklaring doet steunen

op de middelen onbevoegdheid, schending of miskennis van het Statuut van de ambtenaren, met name bijlage III, misbruik van bevoegdheid en/of misbruik van procedurevoorschriften alsmede verkeerde of onnauwkeurige beoordeling der feiten door de wederpartij;

1. Meer in het bijzonder op de gronden sub 11, 12, 13, 14, 15, 16 (middelen I-II-III-IV-V-VI), het gehele vergelijkende onderzoek COM/A/264, met inbegrip van de aankondiging dier onderzoeken, nietig te verklaren;
2. Voor zoveel nodig, de vergelijkende onderzoeken COM/A/265, COM/A/266, COM/A/267, COM/A/268, met inbegrip van de aankondiging dier onderzoeken, nietig te verklaren;
3. *Subsidiar*, het vergelijkend onderzoek COM/A/264 alleen ten aanzien van verzoekster nietig te verklaren;
Te verstaan dat er voor de wederpartij termen aanwezig zijn het vergelijkend onderzoek te haren aanzien opnieuw aan te vangen;
4. Voor zoveel nodig, de benoemingen die op de nietigverklarde vergelijkende onderzoeken zijn gevolgd, nietig te verklaren;
5. De wederpartij te verwijzen in de kosten van het geding;

Subsidiar ten aanzien van het bewijs

6. De wederpartij te gelasten alle bescheiden van de vergelijkende onderzoeken COM/A/264, COM/A/265, COM/A/267, COM/A/268 over te leggen, met inbegrip van alle nota's, documenten en notulen, daterend van vóór de aankondiging van de vergelijkende onderzoeken;
7. Bewijs door getuigen te bevelen van:

- a) de feiten sub 13 en 14 van de motivering;

Verzoekster wijst, niet limitatief, als getuigen aan: Krauss, De Corne, Baeyens, Reynier, Rogalla, Verheyden, Merck;

- b) het feit sub 17 van de motivering; Verzoekster wijst, niet limitatief als getuige aan: mejuffrouw Marisa Marengo;
- c) de feiten sub 18 van de motivering; Verzoekster wijst, niet limitatief, als getuigen aan: G. Krauss, en Dusseaux;
- d) de feiten sub 13 van de motivering; Verzoekster wijst, niet limitatief, als getuigen aan: C. Vernimb van het Directoraat-generaal XIII te Luxemburg en U. Wartenberg van het Directoraat-generaal VI te Brussel;
- e) een begeleidend schrijven bij voornoemde nota van 27 juni 1972 van Cardon de Lichtbuer aan de Directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, L. Lambert;

2. Bewijs door getuigen te bevelen van de volgende feiten:

- a) De jury voor vergelijkend onderzoek COM/A/268 heeft kandidaten toegestaan het taalexamen in het Engels af te leggen; Verzoekster wijst, niet limitatief, als getuigen aan de tot dit vergelijkend onderzoek toegelaten en in het proces-verbaal ervan genoemde kandidaten;
- b) De voorzitter van jury COM/A/264, Krauss, heeft aan R. Schneider medegedeeld dat het voor hem, ofschoon geslaagd voor het schriftelijk examen, geen zin had aan het mondeling examen deel te nemen, omdat hij toch niet voor het vergelijkend onderzoek kon slagen; Verzoekster wijst als getuige aan: R. Schneider.

Bij repliek:

Verzoekster akte te verlenen dat zij persisteert bij haar oorspronkelijke conclusies van eis, welke moeten worden geacht hier volledig te zijn ingevoegd, doch met de volgende vermeerderingen:

1. Te verstaan dat de wederpartij alle bescheiden moet overleggen, en wel, naast de reeds in het verzoekschrift genoemde stukken, met name de hierna — enuntiatief, niet limitatief — opgesomde:
 - a) de in de memories van partijen genoemde en nog niet overgelegde nummers van de *Personeelskoe-riër*;
 - b) een mededeling van Coppé aan de Commissie, ongedateerd, doch geschreven na een vergadering van de Commissie van 21 januari 1971;
 - c) nota nr. 4233 van 16 juli 1971 van de Directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, L. Lambert, aan de Commissie;
 - d) een nota van 31 mei 1972 van de kabinetschef van het lid der Commissie Haferkamp, Lahnstein, aan Cardon de Lichtbuer, kabinetschef van Coppé;

D — In de loop van de mondelinge behandeling hebben verzoekers bovenstaande bewijsaanbiedingen toegelicht en de volgende nieuwe bewijsaanbiedingen gedaan:

1. Verzoekers akte te verlenen dat zij voor het feit sub II a van de repliek van verzoeker De Vleeschauwer (zaak 144-73, blz. 45) als getuige aanwijzen U. Wartenberg;
2. Verzoekers akte te verlenen dat zij aanbieden hetzelfde bewijs te leveren met betrekking tot vergelijkend onderzoek COM/A/264; Zij wijzen als getuige aan: H. Winkler;
3. Zij verzoeken bewijs door getuigen te bevelen van het feit sub V van het verzoekschrift van verzoeker De Vleeschauwer, herhaald sub F van de repliek (blz. 27);

Zij wijzen, niet limitatief, als getuigen aan: E. De Clercq, T. Taks en H. Florin.

E — De Commissie concludeert in de zaken 112, 144 en 145-73 dat het den Hove behage:

- de vorderingen in volle omvang onbegreund te verklaren;
- verzoekers te verwijzen in de kosten van het geding.

III — Middelen en argumenten van partijen

Eerste deel: Middelen die in alle drie zaken zijn aangevoerd.

1. Volgens verzoekers is de eerste grond voor nietigheid van de vergelijkende onderzoeken COM/A/264 en COM/A/265 gelegen in het feit dat in de aankondiging daarvan geen leeftijdsgrens is vermeld. Deze weglating zou in strijd zijn met artikel 1, lid 1, sub g, van bijlage III bij het Statuut van de ambtenaren en zou overeenkomstig 's Hofs arrest van 22 maart 1972 (zaak 78-71, Costacurta, Jurispr. 1972, blz. 163) een grond voor nietigheid vormen. De mededeling van de Commissie in de bijlage van de *Personeelskoerier* nr. 204 van 29 maart 1972, dat die weglating in bedoelde aankondiging „betekent dat zij voor deze vergelijkende onderzoeken geen enkele leeftijdsgrens noodzakelijk achtte”, doet aan deze initiële onwettigheid niet af.

In haar verweerschrift betoogt de Commissie dat na de mededeling van 29 maart 1972 de verwijzing naar het arrest van 22 maart 1972 irrelevant is. Waar het ging om interne vergelijkende onderzoeken die openstonden voor reeds bij de Gemeenschappen werkzame functionarissen, blijkt uit bedoelde mededeling dat de Commissie — in het kader van haar beoordelingsvrijheid ten aanzien van de behoeften van de dienst — een leeftijdsgrens niet noodzakelijk achtte. De Commissie verwijst anderzijds naar het arrest van 15 maart 1973 (zaak 37-72, Marcato, Jurispr. 1973, blz. 361), waarbij een verzoek tot nietigverklaring van een aankondiging van vergelijkend

onderzoek, waarin geen leeftijdsgrens was vermeld, niet-ontvankelijk is verklaard op grond van het ontbreken van een rechtmatig belang, en waarbij het Hof met name overwoog dat die vroeger verplichte vermelding bij verordening nr. 1473/72 (PB nr. L 160 van 16 juli 1972, blz. 1) facultatief is gesteld, zodat verzoeker bij nietigverklaring van de aankondiging van vergelijkend onderzoek niet zou zijn gebaat. Bovendien had de vermelding van een leeftijdsgrens voor verzoekers in de zaken 144-73 en 145-73, geboren in respectievelijk 1932 en 1931, alleen maar nadelig kunnen zijn, daar de openstaande posten hoofdzakelijk voor jonge ambtenaren waren bestemd.

In hun repliek beklemtonen verzoekers de ondoeltreffendheid van een mededeling achteraf, wanneer ambtenaren of personeelsleden die mogelijk hadden willen solliciteren, daarvan reeds hebben afgezien omdat geen leeftijdsgrens was vastgesteld en bekendgemaakt. Dat dit niet voor verzoekers gold, doet niet ter zake: iedere ambtenaar heeft er belang bij dat het Statuut wordt geëerbiedigd. Wat de draagwijdte van het arrest-Marcato betreft, het ligt op de weg van het Hof die te bepalen.

Verzoekers bestrijden het betoog van de Commissie, dat zij met het oog op hun leeftijd geen belang hadden bij vaststelling van een leeftijdsgrens, omdat de openstaande posten hoofdzakelijk voor jonge ambtenaren waren bestemd. In feite ging het om „doorstromingsonderzoeken” (concours de rattrapage), bedoeld om overeenkomstig artikel 45, lid 2, van het Statuut en met het oog op de toekomstige toetreding van de nieuwe Lid-Staten, de overgang van B-ambtenaren die hun bekwaamheid hebben bewezen, naar categorie A te bevorderen. Pas later heeft de Commissie haar opzet gewijzigd en besloten externe vergelijkende onderzoeken te organiseren ten einde diezelfde posten voor nieuwe, jonge kandidaten te reserveren. Dienovereenkomstig heeft zij het karakter van de examens gewijzigd door de jury's te instrueren ze aanzienlijk moeilijker te maken. Dit verklaart de

betrekkelijke gestrengheid der jury's, met uitzondering van de jury voor vergelijkend onderzoek COM/A/268. Het restrictieve jurybeleid werd nog versterkt doordat de onderzoeken waren opgezet als parallelle vergelijkende onderzoeken ad hoc, bedoeld om de bevordering mogelijk te maken van een aantal ambtenaren die hun superieuren voor bepaalde posten in aanmerking wilden laten komen.

Bij dupliek antwoordt de Commissie dat geen gevaar bestond voor nadelige beïnvloeding van de uitkomsten van de interne vergelijkende onderzoeken door de externe; de geldigheidsduur van de lijsten was immers verschillend en blijkens de benoemingen tot einde 1973 is prioriteit toegekend aan de geslaagden van de interne vergelijkende onderzoeken.

2. Verzoekers beroepen zich in de tweede plaats op discriminatie tussen de kandidaten voor de vergelijkende onderzoeken COM/A/264, 265, 266, 267 en 268. Terwijl het in feite ging om één enkel vergelijkend onderzoek resulterend in de opstelling van één enkele lijst van geschikte kandidaten, hebben sommige jury's zich toegeeflijker betoond dan andere, hetgeen blijkt uit de aanmerkelijke verschillen tussen de aantallen geplaatste kandidaten (17 van de 55 bij onderzoek COM/A/264, 10 van de 64 bij COM/A/265, 12 van de 44 bij COM/A/266, 8 van de 39 bij COM/A/267, en 28 van de 51 bij COM/A/268).

Volgens de Commissie is het niet waar dat de vergelijkende onderzoeken in één enkele kandidatenlijst moesten uitmonden. Volgens artikel 30 van het Statuut wordt voor ieder vergelijkend onderzoek een aparte lijst opgesteld. In casu hebben vijf verschillende onderzoeken plaatsgevonden, elk ter vorming van een reserve van administrateurs in de rang A7/A6 op verschillende vakgebieden. Verzoekers beroepen zich dus ten onrechte op de ongelijke uitslagen van de vijf onderzoeken. Gezien de verschillen in aard en doel, moesten ook de resultaten wel uiteenlopen. Het enige wat de Commis-

sie praktisch kan doen — en ook heeft gedaan —, was een zekere harmonisatie van de inrichting en het verloop der examens na te streven, door de jury's op te dragen zich met elkaar te verstaan.

Bij repliek betogen verzoekers dat het, onder het mom van afzonderlijke onderzoeken, in feite om samenhangende onderzoeken ging, aangezien het immers de bedoeling was een gemeenschappelijke aanwervingsreserve te vormen. De uitslagen van de verschillende onderzoeken zijn trouwens op één enkele lijst gebracht, die in de *Personeelskoerier* nr. 216 van 26 juni 1972 is gepubliceerd. Door melding te maken van haar pogingen tot harmonisatie erkent de Commissie impliciet dat het niet om afzonderlijke onderzoeken ging. Zodanige harmonisatie, die zowel horizontale contacten tussen de jury's — waarover de notulen van de vergaderingen zwijgen — als verticale contacten — welke verboden zijn — impliceert, was trouwens niet te verwachten en is in feite ook niet verwezenlijkt. Als voorbeelden noemen verzoekers het feit dat aan een kandidaat die aan twee vergelijkende onderzoeken had deelgenomen, voor eenzelfde examen verschillende cijfers zijn toegekend, de uiteenlopende criteria van de jury's voor het toelaten van bepaalde kandidaten, de discussies binnen de jury's over de vaststelling van de lijst van geschikte kandidaten, en de verschillen bij de presentatie van de puntenwaarderingen.

Wat betreft verzoekers betoog dat onder het mom van afzonderlijke onderzoeken de vorming van een gemeenschappelijke aanwervingsreserve was nagestreefd, verklaart de Commissie bij dupliek dat overeenkomstig de „Mededeling aan het personeel” van 30 juli 1971 de werkelijke bedoeling was geweest de ambtenaren en andere personeelsleden de mogelijkheid te bieden in 1972 naar een andere categorie over te gaan. Dat daartoe een algemeen vergelijkend onderzoek binnen de instelling werd georganiseerd, was noch gebruikelijk, noch discriminerend. Het onderscheid tussen verschillende vakgebieden bracht de noodzaak mee af-

zonderlijke, doch homogene reserves te vormen, waaruit naargelang de aard van de vacatures kon worden geput. Wat in de *Personeelskoerier* nr. 216 door de administratie is gepubliceerd, was geenszins een gemeenschappelijke lijst van geschikte kandidaten, doch slechts de alfabetische presentatie van de uitslagen der verschillende onderzoeken, waarbij evenwel voor iedere kandidaat was aangegeven voor welk onderzoek hij was geslaagd. De jury's hadden echter afzonderlijke lijsten opgesteld, die aan de Commissie waren doorgegeven en binnen de directoren-generaal en andere diensten circuleerden, zodat deze voorstellen konden doen ter voorziening in vacante posten.

Het betoeg van verzoekers, dat een harmonisatie niet had kunnen worden verwezenlijkt, is eenvoudig een bewijs voor de onafhankelijkheid van de jury's. De noodzakelijke harmonisatie bij een reeks vergelijkende onderzoeken is beperkt, omdat zij zich niet kan uitstrekken tot het gebied dat strikt aan de jury's is voorbehouden, en kan zeker niet dwingen tot nivellering van de resultaten.

3. Verzoekers beroepen zich in de derde plaats op discriminatie, doordat de jury voor vergelijkend onderzoek COM/A/268 bij het taalexamen het gebruik van het Engels heeft toegestaan, daarmee vooruitlopend op de toetreding van nieuwe Lid-Statens tot de Europese Gemeenschappen, terwijl deze mogelijkheid niet is geboden door de andere jury's. Dit zou bijzonder nadelig zijn geweest voor verzoekster Bouyssou, die aan de universiteit van Parijs een onderwijsbevoegdheid Engels heeft behaald en het diploma voortgezette opleiding Engels bezit.

De Commissie betoegt dat de beweringen van verzoekers onjuist en ongegrond zijn. Uit het verslag van de jury voor vergelijkend onderzoek COM/A/268 blijkt niet dat het Engels bij het taalexamen was toegestaan. In elk geval kon er geen sprake zijn geweest van discriminatie van kandidaten die aan andere onderzoeken hebben deelgenomen, en evenmin van de verzoekers, die zich niet voor on-

derzoek COM/A/268 hadden aangemeld.

Bij repliek merken verzoekers op dat de Commissie het gebruik van het Engels niet uitdrukkelijk betwist, doch zich verschuilt achter het feit dat de tekst van het verslag er geen melding van maakt. Zij bieden aan hun bewering door getuigen te bewijzen. Ten aanzien van het argument dat zij bij deze grief geen belang hebben, merken verzoekers op dat de vergelijkende onderzoeken „communicerende vaten” vormden, zodat de omstandigheid dat bij het ene onderzoek werd toegestaan wat bij het andere werd geweigerd, uiteindelijk hun kansen om op de gemeenschappelijke reservelijst te worden geplaatst, heeft verkleind.

Bij dupliek merkt de Commissie nog op dat het volkomen aanvaardbaar is dat een jury aan het eind van het bij de aankondiging voorgeschreven mondelinge taalexamen de kandidaten gelegenheid biedt te doen blijken van hun kennis van andere talen dan de verplichte tweede officiële taal. Deze mogelijkheid verkleint de kansen van de deelnemers aan de andere onderzoeken niet.

4. In de vierde plaats verwijten verzoekers de Commissie dat zij de oorspronkelijke bedoeling van de litigieuze vergelijkende onderzoeken heeft gewijzigd, door de voorzitters en leden der jury's op te dragen het aantal geplaatsten op de lijsten van geschikte kandidaten zoveel mogelijk te beperken, ten einde een latere aanwerving door middel van een extern vergelijkend onderzoek mogelijk te maken. Dit blijkt met name uit het feit dat de voorzitter van de jury COM/A/268 de leden heeft voorgesteld de aan de kandidaten toegekende punten systematisch te verlagen, hetgeen de leden van de jury hebben geweigerd; dit is de reden waarom voor dit onderzoek verhoudingsgewijs meer kandidaten zijn geslaagd dan voor de andere. Deze handelwijze, als gevolg waarvan slechts 75 personen op de lijst van geschikte kandidaten werden geplaatst terwijl er 97 vacatures waren, is in strijd met artikel 5 van bijlage III bij het Statuut, bepalende

dat op de lijst van geschikte kandidaten zo mogelijk een aantal kandidaten moet worden geplaatst dat ten minste tweemaal het aantal der ambten bedraagt die de inzet van een vergelijkend onderzoek vormen. De opdracht voor een restrictief beleid bij de vaststelling van de lijst van geschikte kandidaten levert misbruik van bevoegdheid op.

De Commissie wijst dit verwijt van de hand en merkt daarbij op dat overeenkomstig artikel 5, vijfde alinea, van bijlage III bij het Statuut de betrokken regel alleen „zo mogelijk” in acht moet worden genomen, hetgeen per definitie niet het geval kan zijn bij het vormen van een aanwervingsreserve.

Verzoekers repliceren dat hun grief niet zozeer gegrond is op schending van het beginsel van artikel 5 van bijlage III op zichzelf beschouwd, doch op het feit dat hier sprake is van een werkelijk misbruik van bevoegdheid. Door de miskennis van het richtsnoer dat zijzelf had vastgesteld — namelijk het houden van een „doorstromingsonderzoek” — en in plaats daarvan slechts te streven naar een beperkte lijst van geschikte kandidaten, waardoor het accent op aanwerving via externe vergelijkende onderzoeken kwam te liggen, handelde de Commissie in strijd met de regel *patere legem quam ipse fecisti*. De beperking van het aantal geslaagden en de schending daardoor van artikel 5 zijn geen gevolg van overmacht, maar van opzet. Dit „gemanipuleer met punten” komt trouwens ter sprake in een nota van 31 mei 1972 van de kabinetschef van de heer Haferkamp, Lahnstein, aan de kabinetschef van de heer Coppé, Cardon de Lichtbuer, en door laatstgenoemde toegezonden aan de Directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, Lambert. Verzoekers vragen overlegging van deze nota.

De Commissie betwist bij dupliek niet dat de onderzoeken ten doel hadden B-ambtenaren naar een andere categorie te laten overgaan. Dit volgt immers uitdrukkelijk uit de aard van de onderzoeken, die juist interne vergelijkende onderzoeken waren. Maar dit wil niet zeg-

gen dat men de deur had moeten openzetten voor niet of onvoldoende gekwalificeerde kandidaten. Dat zou een onjuiste en tendentieuze uitlegging zijn van de bedoeling van de Commissie. De mededelingen aan het personeel (met name die in de *Personeelskoerier* nr. 173 bis van 30 juni 1971, nr. 174 van 13 augustus en nr. 183 bis van 3 november 1971) bieden geen enkele grond om de Commissie misbruik van bevoegdheid en schending van het beginsel *patere legem quam ipse fecisti* te verwijten.

Met betrekking tot de nota van Lahnstein van 31 mei 1974, protesteert de Commissie tegen het gebruik door verzoekers van nota's en zelfs correspondentie tussen hoge functionarissen, die niet voor hen is bestemd. Wat de inhoud van de nota betreft: Lahnstein deelde mee dat een strenge beoordeling door de jury's met de bedoeling een tevoren overeengekomen aantal kandidaten niet te overschrijden, niet aanvaardbaar was. Een *numerus clausus*, die aanvaardbaar is bij de aanwijzing van geslaagde kandidaten voor een bepaalde post, mocht zijns inziens niet een doorslaggevend criterium zijn bij de kwalificatie van die kandidaten. In aansluiting op deze nota heeft Cardon de Lichtbuer een gesprek voorgesteld tussen de administratie en de voorzitter van één der jury's, Krauss, die ook de zogenaamde „harmonisatievergaderingen” heeft voorgezeten.

Uit dit gesprek is gebleken dat er geen *numerus clausus* was geweest en dat de jury's volkomen onafhankelijk te werk waren gegaan.

5. Verzoekers beweren eveneens dat er met punten is gemanipuleerd. Er zou opdracht zijn gegeven het aantal geslaagde kandidaten te verminderen en daartoe degenen die 48-52 punten hadden behaald, af te wijzen; dit zou duidelijk blijken uit de notulen van de vergadering van de jury voor onderzoek COM/A/268, waar de dienovereenkomstige voorstellen van de voorzitter zijn verworpen, waaruit valt af te leiden dat analoge voorstellen door de andere jury's zijn aanvaard. Door deze manipula-

ties is de puntenwaardering van verzoekster Campogrande teruggebracht van 52 tot 47 punten, terwijl anderen die 48 - 52 punten hadden behaald, wel op de lijst van geschikte kandidaten zouden zijn gehandhaafd. Verzoekers bieden aan dit door verschillende getuigen te bewijzen.

Volgens de Commissie berust deze grief slechts op onbewezen en onjuiste beweringen. Alle kandidaten aan wie de jury's 48 punten hadden toegekend, zijn op de lijst van geschikte kandidaten geplaatst; de jury's waren in dit opzicht onafhankelijk en soeverein.

Het horen van getuigen, en met name van de juryleden met betrekking tot hun werkzaamheden, acht de Commissie onaanvaardbaar met het oog op het vertrouwelijk karakter van de werkzaamheden en beraadslagingen van de jury's en de collegiale aard van deze organen.

6. De Commissie merkt op dat verzoekers subsidiair concluderen tot nietigverklaring van de procedures der vergelijkende onderzoeken COM A/264 en COM/A/265 en heropening van het vergelijkend onderzoek te hunnen aanzien. Niet valt in te zien, aldus de Commissie, hoe een dergelijke procedure mogelijk zou zijn, omdat elke onregelmatigheid de volledige nietigverklaring van het vergelijkend onderzoek meebrengt, daar anders de gelijkheid van de deelnemers in gevaar komt.

Verzoekers wijzen deze opmerking af met het betoog dat de vergelijkende onderzoeken geen „vergelijkende onderzoeken” in strikte zin waren, dat wil zeggen vergelijkende examens met een eliminatorisch karakter, doch veeleer eenvoudige examens ter controle van kennis.

De Commissie verwerpt eveneens de eis tot nietigverklaring — voor zoveel nodig — van de benoemingen die op de nietigverklaarde vergelijkende onderzoeken zijn gevolgd.

Verzoekers repliceren dat, aangenomen de onrechtmatigheid van de vergelijkende onderzoeken, dit ook moet gelden voor de benoemingen die het noodzakelijk gevolg ervan zijn.

Tweede deel: In afzonderlijke beroepen aangevoerde middelen

A — Beroep 112-73, Campogrande

7. Verzoekster Campogrande zou het slachtoffer zijn geweest van discriminatie doordat zij, na aanvankelijk niet te zijn toegelaten tot het schriftelijk examen van vergelijkend onderzoek COM/A/264, ten slotte eerst op 22 maart 1972 alsnog is toegelaten, terwijl het schriftelijk examen de volgende dag, 23 maart 1972, plaatsvond. Zij kon dus eerst 13 dagen later dan de overige kandidaten kennis nemen van het documentatiemateriaal.

De Commissie verwerpt deze grief met het betoog dat het documentatiemateriaal alleen betrekking had op het mondeling examen, dat later zou plaatsvinden, en dat tijdsverschillen ten opzichte van de verschillende kandidaten hoe dan ook onvermijdelijk waren, omdat, in verband met het grote aantal, de mondelinge examens over verscheidene dagen moesten worden verspreid.

Verzoekster repliceert dat aan de onvermijdelijke ongelijkheden die uit de aard van vergelijkende onderzoeken voortvloeien, niet nog eens min of meer gewilde ongelijkheden, te wijten aan opzet of onhandigheid der organisatoren, mogen worden toegevoegd. Zij was benadeeld door haar onzekerheid of zij tot het vergelijkend onderzoek zou worden toegelaten.

8. Verzoekster, die bij brief van 18 mei 1972 aan het tot aanstelling bevoegde gezag reeds haar bezwaren inzake het manipuleren met punten en de discriminatie had uiteengezet, vordert nietigverklaring van het uitdrukkelijke besluit van 11 juli 1972, waarbij haar verzoek werd afgewezen. Bovendien heeft zij een op dezelfde middelen gegronde klacht ingediend — bij het secretariaat van de Commissie ingeschreven onder nummer 527 —, die echter vóór afloop van de in artikel 90, lid 2, van het Statuut bedoelde termijn niet is beantwoord, hetgeen neerkomt op een stilzwijgende afwijzing,

waartegen het onderhavige beroep zich eveneens richt.

De Commissie voert hiertegen aan dat de niet-ontvankelijkheid van het beroep tegen de brief van Coppé van 11 juli 1972 reeds is vastgesteld in 's Hofs arrest van 8 mei 1973 (zaak 60-72, Campogrande t. Commissie, Jurispr. 1973, blz. 489), op grond dat verzoeksters brief van 18 mei 1972 niet kon worden beschouwd als een klacht in de zin van artikel 90 van het Statuut tegen een haar bezwarend besluit.

Verzoekster repliceert dat, gezien de bij de Commissie ingediende klacht, het in 's Hofs arrest van 8 mei 1973 aangevoerde argument zijn gelding heeft verloren.

B — Beroepen 144-73, De Vleeschauwer, en 145-73, Bouyssou

9. Verzoekers De Vleeschauwer en Bouyssou wijzen op onregelmatigheden bij het schriftelijk examen. De voorzitter van de jury zou de kandidaten immers hebben medegedeeld dat het examenonderdeel bedoeld sub III, 1), van de aankondiging — „het opstellen van een dienstnota of het verslag van een vergadering waarvan de onderwerpen door de jury worden bepaald” — mede een kritisch commentaar behelste. Deze mededeling betreffende een niet-voorzien examenonderdeel zou bovendien verschillend zijn uitgelegd door de beoordelaars, die bij hun puntenwaardering ook een uiteenlopende waarde aan het kritisch commentaar hadden toegekend.

Volgens de Commissie is de grief feitelijk noch rechtens gegrond. Bij een examen voor posten van de categorie A omvat het opstellen van een dienstnota of het verslag van een vergadering mede een kritische samenvatting, dus een commentaar. De werkstukken van alle kandidaten zijn steeds gecorrigeerd door twee verschillende beoordelaars, die alle dezelfde aanwijzingen hadden gekregen inzake de toe te passen criteria.

Verzoekers repliceren dat, wat er ook mag zijn bedoeld met „het opstellen van een verslag”, de tekst van de mededeling

van vacature de jury evenzeer bindt als de kandidaten.

De Commissie antwoordt dat een verslag van een vergadering niet kan worden gereduceerd tot een eenvoudige samenvatting, en dat zowel de instructies aan de kandidaten als de aanvullende toelichting bij het schriftelijk examen duidelijk hebben doen uitkomen welk soort werk van de kandidaten werd verlangd.

10. Verzoekers De Vleeschauwer en Bouyssou betogen nog dat een nieuwe bron van discriminatie tussen de deelnemers aan de verschillende onderzoeken gelegen is in het feit dat de uitslag van vergelijkend onderzoek COM/A/268 slechts één cijfer per kandidaat vermeldt, zonder te differentiëren tussen de punten voor het schriftelijk, het mondeling en het taalexamen, wat bij de andere vergelijkende onderzoeken wel is geschied. Elke controle door het tot aanstelling bevoegde gezag, de wederpartij of het Hof werd daardoor onmogelijk gemaakt.

Volgens de Commissie was de jury van vergelijkend onderzoek COM/A/268 noch op grond van het Statuut, en met name bijlage III, noch op grond van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek verplicht gedetailleerde resultaten over te leggen.

Bij repliek merken verzoekers op dat zij ook aan dit onderzoek zouden hebben deelgenomen, indien zij vooraf hadden geweten dat jury COM/A/268 de uitslagen zo zou presenteren, waardoor de toekenning van gunstige resultaten zo zeer werd vergemakkelijkt, dat 33,7 % van de deelnemers slaagde. De Commissie verwerpt deze redenering ex post facto.

11. Het is algemeen bekend dat drie deelnemers aan vergelijkend onderzoek COM/A/268 daarop intensief zijn voorbereid door afdelingschef Ries en door de heer Hoeller, beiden lid van de jury. De Commissie verklaart dat het feit dat een chef zijn ondergeschikten helpt zich voor te bereiden op een vergelijkend onderzoek waarvan hun bevordering kan afhangen, haars inziens op zichzelf niet

laakbaar behoeft te zijn. Overigens ontbreekt ieder bewijs voor de bewering van verzoekers.

Volgens verzoekers zouden de meerderen die enkelen hunner ondergeschikten bij de voorbereiding van het vergelijkend onderzoek hebben geholpen, zich niet als jurylid beschikbaar moeten stellen. Door hun deelneming aan de jurywerkzaamheden is de hele procedure ongeldig geworden.

C — Beroep 144-73, De Vleeschauwer

12. Verzoeker in de zaak 144-73 is van mening dat de kandidaten voor vergelijkend onderzoek COM/A/265 nog op twee andere manieren zijn gediscrimineerd tegenover de deelnemers aan de andere onderzoeken. In de eerste plaats was eerst 10 dagen voor het begin van het vergelijkend onderzoek een nieuw keuzeonderwerp (energie-economie) bekendgemaakt, waardoor de kandidaten die reeds in die sector werkzaam waren, werden begunstigd.

In de tweede plaats werd pas in de *Personeelskoerier* nr. 187 van 8 november 1971 informatie verstrekt betreffende de door de kandidaten voor onderzoek COM/A/265 te consulteren literatuur.

Wat de toevoeging van het keuzeonderwerp energie-economie betreft, betoogt de Commissie dat deze maatregel de deelnemers aan het onderzoek slechts ten goede kon komen. Het daaraan verbonden voordeel van de in die sector werkzame kandidaten gold trouwens slechts negen dagen na de publikatie van de lijst van keuzeonderwerpen voor het mondelinge examen in de *Personeelskoerier* nr. 186 bis van 3 november 1971, onder handhaving van 22 november 1972 als uiterste datum voor het indienen van de sollicitaties. De mondelinge examens over deze keuzeonderwerpen, waarop ook de litigieuze documentatie betrekking had, vonden in elk geval eerst op 18 en 19 april 1972 plaats.

Wat het keuzeonderwerp energie-economie betreft, repliceert verzoeker dat dit is gepubliceerd in de *Personeelskoerier*

nr. 188 bis van 12 november 1971 meer dan drie maanden na de mededeling aan het personeel in de *Personeelskoerier* nr. 173 bis van 2 augustus 1971, waarin reeds het keuzeonderwerp internationale handel was opgenomen. Ten aanzien van de bibliografie is moeilijk direct uit te maken in hoeverre het verschil nadelig is geweest voor de kandidaten die internationale handel of econometrie hadden gekozen, doch dit verschil bestaat en is niet aanvaardbaar.

Bij dupliek houdt de Commissie staande dat Coppé's mededeling in de *Personeelskoerier* nr. 173 bis van voorlopige aard en zuiver informatief was. Zij ontkent dat er, wat de bibliografie betreft, van enige discriminatie sprake was, aangezien verzoeker ruimschoots tijd had om zijn keuzeonderwerp voor te bereiden.

13. Verzoeker De Vleeschauwer voert nog een aantal grieven aan op grond van discriminatie met betrekking tot het taalgebruik tijdens het vergelijkend onderzoek:

- a) door onvoldoende aanwijzingen omtrent de te resumeren tekst waren de Nederlandse kandidaten bij het schriftelijk examen benadeeld;
- b) de toelichting aan de kandidaten voor hetzelfde schriftelijk examen was eerst in het Frans gegeven, zulks ten nadele van de niet-Franstalige kandidaten;
- c) tot de aanbevolen literatuur behoorde een, oorspronkelijk in het Duits gesteld, intern stuk van de Commissie, waarvan wel een Franse, doch geen Nederlandse vertaling bestond;
- d) bij het taalexamen moesten de kandidaten die een in het Nederlands gestelde oproep hadden gekregen naar hun moedertaal vertalen, terwijl andere kandidaten, die voor het onderzoek een andere taal hadden gekozen, het voordeel hadden te mogen vertalen uit hun moedertaal.

Ten aanzien van het eerste punt antwoordt de Commissie dat het tijdverlies miniem was geweest, waarop verzoeker

repliqueert dat men rekening moet houden met de toestand van algemene verwarring, die minstens een half uur heeft geduurd.

De tweede grief is volgens de Commissie van weinig belang, omdat verzoeker het Frans perfect beheerst en in ieder geval over de voorgeschreven tijd had beschikt. Verzoeker antwoordt dat het erom gaat dat de andere kandidaten meer tijd hebben gehad.

Voor de grief inzake de literatuur wijst de Commissie wederom op verzoekers kennis van het Duits en Frans. Verzoeker antwoordt dat de Commissie verantwoordelijk is omdat het een van haar eigen documenten betreft.

Wat ten slotte het taalexamen betreft, meent de Commissie dat verzoeker in elk geval niet benadeeld kan zijn, aangezien het vertalen naar de moedertaal notoir gemakkelijker is. Volgens verzoeker gaat dit niet altijd op, daar hij er belang bij had te vertalen naar het Frans, dat zijn werktaal is. De Commissie wijst op de tegenstrijdigheid in verzoekers betoog: enerzijds stelt hij dat het voor hem beter zou zijn geweest naar het Frans te vertalen dan naar zijn moedertaal, anderzijds beklagt hij zich dat hij verplicht was bepaalde documenten alleen in de Franse versie te bestuderen.

Na de schriftelijke behandeling heeft het Hof partijen verzocht bepaalde aanvullende gegevens te verstrekken en bepaalde documenten over te leggen.

Verzoekster in de zaak 145-73, Bouysou, is verzocht haar feitelijk belang bij de gevraagde nietigverklaring toe te lichten, in verband met haar benoeming bij de Raad op een post van de rang LA 7. Zij betoogt dat zij nog niet in vaste dienst is benoemd bij de taalkundige dienst van de Raad en in elk geval liever haar loopbaan bij de Commissie zou voortzetten vanwege haar in het verleden opgedane kennis en ervaring en de betere promotiemogelijkheden.

De Commissie is gevraagd toe te lichten welk effect de verschijndatum van de rectificatie betreffende de leeftijdsgrens

heeft op haar betoog. Zij antwoordt dat die rectificatie van 29 maart 1972 noodzakelijk was geworden door 's Hofs arrest van 22 maart 1972 in de zaak 78-71 (Costacurta t. Commissie, Jurispr. 1972, blz. 163) en dat zij met de meeste spoed lering uit dit arrest heeft willen trekken.

Ten aanzien van de vergelijkende onderzoeken COM/A/264-268, die, toen dit arrest werd gewezen, reeds in het stadium van de schriftelijke examens waren, had de Commissie de keuze uit twee mogelijkheden:

- nietigverklaring van de aankondigingen van vergelijkend onderzoek, bekendmaking van nieuwe en weer geheel van voren af aan beginnen — terwijl alle werkzaamheden toch onder zodanige omstandigheden waren verricht, dat de leeftijd der kandidaten geen rol had kunnen spelen —, uitsluitend omwille van een zuiver formele eis en ofschoon geen enkele jury een kandidaat op grond van leeftijd van deelneming aan het vergelijkend onderzoek had uitgesloten;
- de redenen uiteenzetten waarom in de aankondigingen van vergelijkend onderzoek geen leeftijdsgrens was vermeld. Op die wijze konden de reeds begonnen werkzaamheden zonder enig gevaar van discriminatie worden voortgezet, aangezien de Commissie duidelijk had laten blijken geen onderscheid te willen maken op grond van de leeftijd der kandidaten.

Het nadeel dat de eerste oplossing zowel voor de Commissie als voor kandidaten zou hebben meegebracht, heeft de Commissie voor de tweede doen kiezen.

Voorts is de Commissie verzocht toe te lichten op welke wijze de aanwerving geschiedt na de vorming van een zogenoemde algemene reserve.

De Commissie zet uiteen dat het Directoraat-generaal Algemeen beheer na de verspreiding van de reservelijsten van kandidaten met vergelijkbare kwalifica-

ties over de verschillende directoraten-generaal, de binnenkomende aanvragen verzamelt en controleert of zij overeenstemmen met de kwalificaties der kandidaten en het vergelijkend onderzoek waarvoor deze zijn geslaagd. Het dossier wordt voorgelegd aan de Commissie, die over de benoeming der geslaagde kandidaten beslist en erop toeziet dat de functie niet alleen in overeenstemming is met de bekwaamheden die blijken uit het persoonsdossier of uit persoonlijke inlichtingen, maar ook met het gekozen vakgebied.

In het onderhavige geval konden degenen die op de lijsten van geschikte kandidaten voorkomen, worden benoemd in vacatures die aansluiten bij hun vooropleiding. Een volkomen samenvaal van de kwalificaties der kandidaten en elk der vacatures is natuurlijk niet te verwachten. Controle van de lijsten met benoemingen der voor de litigieuze vergelijkende onderzoeken geslaagde kandidaten op bepaalde posten maakt duidelijk dat nimmer een kandidaat in benoemd op een post welke niet in overeenstemming was met zijn door de jury vastgestelde bekwaamheden.

De Commissie heeft op verzoek van het Hof de volgende documenten overgelegd:

- de mededeling van het lid der Commissie, Coppé, na de vergadering van 21 januari 1971;
- de nota van Directeur-general L. Lambert van 16 juni 1971;
- de nota van Lahnstein, kabinetschef van het lid der Commissie Haferkamp, aan Cardon de Lichtbuer, kabinetschef van Coppé, alsmede de brief waarmee Cardon de Lichtbuer deze nota heeft toegezonden aan L. Lambert, en het antwoord van de voorzitter van jury COM/A/264, Krauss;
- de lijst van de benoemingen uit de geslaagde kandidaten voor de vergelijkende onderzoeken, met vermelding van het onderzoek en het keuzeonderwerp, alsmede de functie waarin en de post waarop zij zijn benoemd.

Overwegende dat verzoekers, ten deze vertegenwoordigd door M. Slusny, en de Commissie, ten deze vertegenwoordigd door G. Pincherle, de bij de schriftelijke behandeling voorgedragen argumenten hebben toegelicht tijdens de mondelinge behandeling op 13 juni 1974.

Overwegende dat de Advocaat-Generaal ter zitting van 9 juli 1974 conclusie heeft genomen.

Ten aanzien van het recht

- 1 Overwegende dat de beroepen primair strekken tot nietigverklaring van de vergelijkende onderzoeken COM/A/264, COM/A/265 en, voor zoveel nodig, de vergelijkende onderzoeken COM/A/266, COM/A/267 en COM/A/268, alsmede van de benoemingen welke op deze vergelijkende onderzoeken zijn gevolgd;
- 2 dat zij er subsidiair toe strekken dat het Hof de Commissie bevele de examens van de vergelijkende onderzoeken waarvoor verzoekers waren ingeschreven, ten hunnen aanzien opnieuw te doen plaatsvinden;

- 3 dat het beroep 112-73 voorts strekt tot nietigverklaring van de brief van een lid van de Commissie van 11 juli 1972, waarin werd geweigerd rekening te houden met klachten van verzoekster Campogrande over de organisatie der litigieuze vergelijkende onderzoeken;
- 4 dat deze vordering geheel samenvalt met het primair gevorderde;
- 5 dat, waar de beroepen in hoofdzaak betrekking hebben op dezelfde handelingen en gegrond zijn op identieke middelen, daarop in één arrest dient te worden beslist;
- 6 Overwegende dat de Commissie in haar vergadering van 22 juli 1971 heeft beaardslaagd over het organiseren van interne vergelijkende onderzoeken aan de hand van schriftelijke bewijsstukken en examens ter vorming van een aanwervingsreserve voor ambten van de loopbaan A7/A6, waarbij de — volgens verzoekers op één, en volgens verweerster op meer lijsten van geschikte kandidaten geplaatste — geslaagden in aanmerking zouden komen voor benoeming, met verandering van categorie, in vacante administrateursambten;
- 7 dat het verslag van die vergadering onder meer vermeldt dat het ging om „doorstromingsonderzoeken voor ambtenaren van de categorie B”, dat zes gespecialiseerde vergelijkende onderzoeken zouden worden gehouden die te zamen het gehele terrein van werkzaamheid der Commissie moesten bestrijken, en dat procedures zouden worden vastgesteld om de harmonisatie van de door de verschillende jury's gehanteerde maatstaven te waarborgen;
- 8 dat de Commissie op 3 oktober 1971 vijf aankondigingen van vergelijkend onderzoek heeft gepubliceerd voor vijf gespecialiseerde gebieden, namelijk COM/A/264 juridisch-administratief, COM/A/265 economisch, COM/A/266 financiën en boekhouding, COM/A/267 sociale zaken en COM/A/268 landbouw en techniek, met voorts voor elk daarvan verschillende keuzeonderwerpen;
- 9 dat deze aankondigingen van vergelijkend onderzoek geen leeftijdsgrens vermeldden;
- 10 dat de deelneming aan de examens niet was voorbehouden aan personeelsleden van de categorie B en ambtenaren van de categorieën LA en C aan de examens hebben deelgenomen;

- 11 dat verzoekster Campogrande zich heeft aangemeld voor vergelijkend onderzoek COM/A/264 (juridisch-administratief) en gekozen heeft voor het onderwerp „institutionele vraagstukken der Gemeenschappen”, verzoekster Bouys-sou voor hetzelfde onderzoek met als keuzeonderwerp „mededingingsvoorschriften” en verzoeker de Vleeschauwer voor vergelijkend onderzoek COM/A/265 (economisch) met als keuzeonderwerp „internationale handel”;
- 12 dat elk hunner op 15 juni 1972 werd medegedeeld dat het, gezien hun examenresultaten, niet mogelijk was geweest hen op de lijst van geschikte kandidaten te plaatsen;
- 13 Overwegende dat verzoekers, naast een aantal alleen voor hun geval bedoelde middelen, hun beroep in hoofdzaak doen steunen op vier middelen, waarvan de eerste drie betrekking hebben op de regelmatigheid van het organiseren van vergelijkende onderzoeken ter vorming van een aanwervingsreserve, en het vierde op schending van artikel 1, sub g, van bijlage III van het Statuut van de ambtenaren, betreffende de verplichting om in aankondigingen van vergelijkend onderzoek een leeftijdsgrens te vermelden;
- 14 dat allereerst op deze middelen moet worden ingegaan;

I — Ten aanzien van de middelen die in alle drie zaken zijn aangevoerd

- 15 Overwegende dat verzoekers vooreerst stellen dat alle litigieuze vergelijkende onderzoeken onwettig zijn, doordat de Commissie heeft verzuimd eenheid te brengen in de beoordelingscriteria van de verschillende jury's en de examenvoorwaarden, hetgeen zij had behoren te doen omdat het in werkelijkheid ging om één enkel vergelijkend onderzoek of althans om onderzoeken die moesten leiden tot één lijst van geschikte kandidaten, daar zij immers waren bedoeld ter vorming van één aanwervingsreserve;
- 16 dat zich aldus discriminaties hebben voorgedaan, met name ten nadele van verzoekers, tussen de deelnemers aan bepaalde onderzoeken en degenen die voor andere onderzoeken waren ingeschreven;
- 17 dat die onderzoeken, wat de wettigheid ervan betreft, voorts om dezelfde redenen als een geheel moeten worden beschouwd, des dat de — ten gunste van be-

paalde kandidaten werkende — onregelmatigheden van het ene de onwettigheid van alle onderzoeken meebrengen;

- 18 Overwegende dat ingevolge artikel 45, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren „de overgang van een ambtenaar naar een andere groep of een hogere categorie alleen kan plaatsvinden na een vergelijkend onderzoek”;
- 19 dat anderzijds de aanwerving door middel van een vergelijkend onderzoek voor het vormen van een reserve ter vervulling van vacatures uitdrukkelijk is geregeld in artikel 29, lid 1, van bedoeld Statuut;
- 20 dat deze bepalingen te zamen ontegenzeggelijk toestaan een vergelijkend onderzoek te houden ter vorming van een aanwervingsreserve van geslaagden die tot een lagere categorie behoren, doch later, afihankelijk van de behoeften van de dienst, kunnen worden benoemd in administrateursambten van de loopbaan A7/A6;
- 21 dat de vorming van zodanige reserve, waar zij wegens haar algemene aard is bedoeld om te voorzien in vacatures in een zelfde ambt en loopbaan, doch ter uitoefening van verschillende werkzaamheden, kan geschieden door middel van verscheidene vergelijkende onderzoeken met een zekere mate van harmonisatie;
- 22 dat deze door de Commissie gewenste harmonisatie in de eerste plaats is verwezenlijkt door het organiseren van gemeenschappelijke examens van algemene aard, met daarnaast afzonderlijke examens voor de specifieke vakgebieden;
- 23 dat zij vervolgens tot uitdrukking is gekomen in de instelling van een commissie van leden der verschillende jury's die vóór het afnemen der examens tweemaal bijeen is gekomen ter vaststelling van een gezamenlijke gedragslijn voor de jurywerkzaamheden, en nadien eenmaal om tot op zekere hoogte de puntenwaardering te harmoniseren, alsmede van een werkgroep die richtlijnen voor de beoordelaars heeft opgesteld, dit alles om — met behoud van de onafhankelijkheid van de jury's — te komen tot lijsten van geschikte kandidaten „van vergelijkbare kwaliteit”;
- 24 dat de Commissie weliswaar tot op zekere hoogte de voorwaarden voor de litigieuze examens heeft willen harmoniseren, doch niettemin het recht had om — zoals zij heeft gedaan — verschillende vergelijkende onderzoeken te houden die

- uitmondten in afzonderlijke lijsten van geschikte kandidaten, beantwoordend aan de noodzaak van voorziening in onderscheiden, zij het steeds met administrateursambten overeenkomende werkzaamheden, op voorwaarde evenwel dat nadien slechts ambtenaren zouden worden bevorderd die geslaagd waren voor een vergelijkend onderzoek op een gebied dat bij de vacature aansloot;
- 25 dat bij vergelijking van de door de kandidaten gekozen onderwerpen met de aankondigingen van vacature voor de ambten waarin zij later bij bevordering zijn benoemd, blijkt dat dit althans in verreweg de meeste gevallen is geschied;
- 26 dat wanneer dit noodzakelijke verband in bepaalde gevallen mocht hebben ontbroken, dit toch niet meebrengt dat de vergelijkende onderzoeken onwettig zijn, maar alleen dat de regelmatigheid van die bevorderingen eventueel in het geding kan worden gebracht;
- 27 Overwegende dat de jury voor elk vergelijkend onderzoek derhalve de wenselijkheid van een zekere harmonisatie van de examenvoorwaarden moest overbrengen met de noodzaak de kennis der kandidaten voor het verrichten van werkzaamheden waarvoor zij, na het slagen voor het gekozen onderzoek, in aanmerking kwamen, naar geëigende maatstaven te beoordelen;
- 28 dat dit, in het kader van de aankondiging van vergelijkend onderzoek, de eigen verantwoordelijkheid van elke jury is en wordt gewaarborgd door haar onafhankelijkheid en het statutair voorgeschreven geheim der beraadslagingen;
- 29 dat verschillen in waardering bij de verschillende onderzoeken aldus niet slechts onvermijdelijk, maar ook rechtmatig zijn, zelfs in het geval van gemeenschappelijke examens, daar het hieraan toegekende belang in de ogen van de verschillende jury's kan variëren naar gelang van de uiteenlopende bekwaamheden die nodig zijn voor het verrichten van onderscheiden werkzaamheden;
- 30 Overwegende dat verzoekers voor hun opvatting, dat hier in feite sprake was van één enkel vergelijkend onderzoek, tevergeefs steun zoeken in de omstandigheid dat de Commissie in de Personeelskoerier nr. 216 van 26 juni 1972 een gezamenlijke lijst van alle geschikte kandidaten heeft bekendgemaakt;
- 31 dat deze publikatie een alfabetische lijst bevatte van alle kandidaten die behoorden tot de aanwervingsreserve welke mede door de verschillende vergelijkende onderzoeken was gevormd, maar dat bij naam van iedere ambtenaar

was vermeld aan welk onderzoek hij had deelgenomen, terwijl de jury's bovendien voor elk onderzoek een afzonderlijke lijst van geschikte kandidaten aan de Commissie hadden gezonden;

- 32 Overwegende dat verzoekers, nu is vastgesteld dat het in casu om onderscheiden onderzoeken ging, met examens die door verschillende jury's zijn beoordeeld, niet met recht kunnen klagen over verschillen tussen de voorwaarden voor het vergelijkend onderzoek waaraan elk hunner heeft deelgenomen, en die voor de andere onderzoeken;
- 33 dat hun bewijsaanbiedingen dienaangaande mitsdien als in casu irrelevant moeten worden afgewezen;
- 34 Overwegende dat verzoekers in de tweede plaats beweren dat de vergelijkende onderzoeken niet zijn opgezet en georganiseerd in het belang van de dienst, doch met het oogmerk bepaalde kandidaten te bevoordelen;
- 35 Overwegende evenwel dat, ondanks de ernst van deze bewering, ter staving daarvan geen enkel element is aangevoerd of bewijsaanbod is gedaan en zij derhalve moet worden verworpen;
- 36 Overwegende dat verzoekers voorts betogen dat bij de vergelijkende onderzoeken misbruik van bevoegdheid is gemaakt doordat, terwijl zij waren opgezet als „doorstromingsonderzoeken” om de toegang tot categorie A wijd open te stellen voor B-ambtenaren, naderhand pressie is uitgeoefend op de jury's om zich strenger te betonen ten einde het aantal geslaagden te beperken en een ruimere aanwerving door middel van externe vergelijkende onderzoeken mogelijk te maken;
- 37 Overwegende dat de vorming van reserves ter vervulling van vacatures een onderdeel is van het aanwervingsbeleid van het tot aanstelling bevoegde gezag;
- 38 dat vaststaat dat de Commissie vóór de uitbreiding van de Gemeenschap door de toetreding van nieuwe Lid-Statens op deze wijze de toegang tot ambten van de categorie A — waarvan het aantal zou worden vergroot — heeft willen openstellen voor beproefde B-ambtenaren die van hun bekwaamheid blijken zouden geven;

- 39 dat zij echter al dadelijk op 22 juli 1971, naast de in oktober 1971 te houden interne vergelijkende onderzoeken, de organisatie, vóór het einde van hetzelfde jaar, van externe vergelijkende onderzoeken had voorzien voor de bezetting van gelijksoortige ambten;
- 40 dat de Commissie na haar besluit om tegen de achtergrond van de uitbreiding van de Gemeenschap deze beide methoden voor verdere aanwerving in de categorie A te combineren, gerechtigd was om, met eerbiediging van de onafhankelijkheid der jury's, deze aan te bevelen bij hun beoordeling rekening te houden met de aard en de doelstellingen van bedoelde aanwerving;
- 41 dat de Commissie de jury's derhalve mocht vragen rekening te houden met het vermoedelijke aantal vacatures in de loopbaan A7/A6, waarin zij wilde voorzien uit de te vormen aanwervingsreserve;
- 42 Overwegende dat verzoekers gewag maken van de omstandigheid dat uit het verslag van de vergaderingen van de jury voor vergelijkend onderzoek COM/A/268 enerzijds blijkt dat de leden dezer jury een voorstel van hun voorzitter hebben afgewezen om alle waarderingen van minder dan 53 punten te verlagen tot minder dan 48 punten — het minimum voor plaatsing op de lijst van geschikte kandidaten —, en anderzijds dat het aantal namen op de lijst van geschikte kandidaten van dit onderzoek verhoudingsgewijs veel hoger is dan bij de andere onderzoeken;
- 43 dat zij hieruit afleiden dat de jury's voor de andere onderzoeken en met name voor die waaraan zij hebben deelgenomen, op aanwijzing van hogerhand met de puntenwaarderingen hebben gemanipuleerd;
- 44 dat verzoekster Bouyssou ter staving van deze bewering aanvoert dat een lid van jury COM/A/264 aan een derde zou hebben medegedeeld dat zij voor het onderzoek was geslaagd, terwijl zij naderhand 47 punten bleek te hebben behaald;
- 45 dat verzoekster Campogrande harerzijds betoogt dat jury COM/A/264 haar puntentotaal heeft verlaagd van 52 tot 47;
- 46 dat verzoeksters aanbieden de door hen aangevoerde feiten door getuigen te bewijzen;

- 47 Overwegende dat vergelijking van de resultaten der onderscheiden vergelijkende onderzoeken de volgende aantallen geslaagde kandidaten (in afdalende volgorde) oplevert: 55 % (COM/A/268: 28 van de 51); 30,9 % (COM/A/264: 17 van de 55); 21,2 % (COM/A/266: 12 van de 44); 20,5 % (COM/A/267: 8 van de 39) en 15 % (COM/A/265: 10 van de 64);
- 48 dat hoewel uit deze cijfers stellig aanmerkelijke verschillen blijken, welke kunnen worden verklaard door de moeilijkheidsgraad van de stof, de gestrengheid der jury's of de voorbereiding van de kandidaten, zij volstrekt geen breuk aantonen tussen vergelijkend onderzoek COM/A/268 en alle andere onderzoeken en bepaald niet het vermoeden wettigen dat de jury's voor de andere vergelijkende onderzoeken zich zouden hebben laten leiden door pressie of niet ter zake doende overwegingen, waarop jury COM/A/268 niet zou zijn ingegaan;
- 49 dat uit het dossier overigens blijkt dat de jury's in hun contacten met de diens-ten, belast met de organisatie der vergelijkende onderzoeken, bij voortduring hun onafhankelijkheid hebben beklemdoond, ook om suggesties van de Commissie van de hand te wijzen;
- 50 dat ten slotte uit de door heer Krauss als voorzitter van jury COM/A/268 in tempore non suspecto geschreven brief blijkt dat „toen het ernaar uitzag dat de jury's geen rekening zouden houden met de schatting van de heer Coppé, nog een onderhoud plaatsvond... dat echter geen wijziging heeft gebracht in het standpunt van de jury's, die strikt vasthielden aan hun onafhankelijkheid”, en dat „er geen sprake is geweest van een numerus clausus en dat de jury's voor het overige hun werkzaamheden hebben verricht met de onafhankelijkheid welke het Statuut hun niet slechts waarborgt, maar ook voorschrijft”;
- 51 dat daarom het aanbod te bewijzen dat bepaalde jury's in vergelijking met andere zelfs uitzonderlijk streng te werk zouden zijn gegaan, niet zou kunnen leiden tot de conclusie dat het betrokken onderzoek daardoor onwettig is, nu reeds uit het dossier blijkt dat deze gestrengheid niet het gevolg was van een pressie van buitenaf of van overwegingen die niets uitstaande hebben met de goede werking van de dienst;
- 52 dat hetzelfde zou gelden voor het feit — zo dit al werd bewezen — dat de puntenwaarderingen van bepaalde kandidaten gedurende de beraadslagingen zijn verlaagd;

- 53 dat overigens het onderzoek naar de geschiktheid, dat de jury voor een vergelijkend onderzoek moet verrichten, vooral vergelijkend van aard is en derhalve valt onder het geheim van de beraadslagingen, zodat deze slechts aan de controle van het Hof kunnen worden onderworpen bij duidelijke schending van de regels die voor de jurywerkzaamheden gelden;
- 54 dat, nu daarvan in casu geen sprake is, het middel moet worden afgewezen;
- 55 Overwegende dat verzoekers voorts de gang van zaken bij de vergelijkende onderzoeken onregelmatig achten, omdat in strijd met artikel 1, lid 1, sub g, van bijlage III van het Statuut van 1968 in de aankondigingen van vergelijkend onderzoek van 3 november 1971 geen leeftijdsgrens was vermeld;
- 56 Overwegende dat deze bepaling, zoals zij luidde vóór de wijziging ervan bij artikel 48 van verordening nr. 1473/72 van 30 juni 1972 (PB nr. L 160 van 16 juli 1972, blz. 10), de vermelding van de leeftijdsgrens alsmede de toegestane verhoging daarvan voor personeelsleden die ten minste 1 jaar in dienst zijn, in de aankondiging van vergelijkend onderzoek verplicht stelde;
- 57 dat de Commissie — die bevoegd is deze aankondiging vast te stellen — deze bepaling aldus had uitgelegd, dat die vermelding mocht worden nagelaten wanneer zij niet voornemens was een leeftijdsgrens te stellen;
- 58 dat de Commissie, in aanmerking nemend het karakter der litigieuze vergelijkende onderzoeken en met name het feit dat het interne vergelijkende onderzoeken betrof voor de vorming van een aanwervingsreserve met beperkte geldigheidsduur, heeft gemeend en heeft kunnen menen dat een leeftijdsgrens niet noodzakelijk was in het belang van de dienst;
- 59 dat zij na het arrest van het Hof van Justitie (Eerste Kamer) van 22 maart 1972 in de zaak 78-71 (Costacurta), volgens hetwelk dit standpunt uitdrukkelijk kenbaar moet worden gemaakt, in de Personeelskoerier van 29 maart 1972 — toen reeds een begin was gemaakt met de procedure der vergelijkende onderzoeken — uitdrukkelijk mededeling heeft gedaan van haar besluit ter zake;
- 60 dat deze bekendmaking weliswaar te laat is geschied, doch in de gegeven omstandigheden voldeed aan de voorwaarden van artikel 1 van bijlage III,

waarvan zij het doel — de uitschakeling van kandidaten wegens hun leeftijd te verhinderen — bereikte;

- 61 dat immers vaststaat dat noch in de fase van toelating tot de examens, noch in enige andere fase van de procedure van vergelijkend onderzoek of de daarop volgende promotieprocedures een ambtenaar op grond van zijn leeftijd is uitgeschakeld;
- 62 dat het middel derhalve moet worden afgewezen;
- 63 Overwegende dat verzoekers, na bij de mondelinge behandeling het verslag van de vergadering van 22 juli 1971, waarin de Commissie heeft beraadslaagd over de organisatie der litigieuze onderzoeken, te hebben overgelegd, nadere opmerkingen hebben gemaakt waarbij drie nieuwe middelen kunnen worden onderscheiden;
- 64 dat, aldus verzoekers, dit verslag spreekt van zes vergelijkende onderzoeken terwijl er slechts vijf zijn georganiseerd, dat het aanwijzing geeft de onderzoeken aan B-ambtenaren voor te behouden terwijl ook ambtenaren van de categorie LA eraan hebben deelgenomen, en dat ten slotte voor iedere kandidaat een lijst van persoonlijke gegevens zou worden samengesteld, en wel door de administratie en niet, zoals in feite is geschied, door de kandidaten;
- 65 dat het volgens verzoekers hier onregelmatigheden betreft die de litigieuze vergelijkende onderzoeken onwettig maken;
- 66 Overwegende dat, daargelaten de vraag of in dat stadium van de procedure nog nieuwe middelen kunnen worden voorgedragen, allereerst moet worden vastgesteld dat het besluit tot het houden van de vergelijkende onderzoeken zijn definitieve rechtsvorm krijgt in de aankondiging van vergelijkend onderzoek aan het personeel;
- 67 dat de beraadslagingen van het bevoegde orgaan, zoals die zijn weergegeven in de verslagen, de duidelijke tekst van het betrokken besluit slechts ter zijde vermogen te stellen, wanneer daaruit duidelijk blijkt dat het formele besluit niet verenigbaar is met hetgeen feitelijk in de beraadslagingen is vastgesteld;

- 68 dat zulks in casu niet het geval is;
- 69 dat blijkens het dossier weliswaar zes vergelijkende onderzoeken waren voorzien, maar er slechts vijf zijn gehouden, zulks evenwel omdat in het vergelijkend onderzoek COM/A/268 de examens met betrekking tot zowel landbouwkundige onderwerpen als de informatica waren samengevoegd;
- 70 dat deze omstandigheid weliswaar geen blijk is van een bijzonder nauwkeurige werkwijze, doch niettemin volstrekt niet de wettigheid van de bestreden handelingen kan aantasten;
- 71 dat anderzijds, hoewel vaststaat dat de litigieuze vergelijkende onderzoeken stellig waren bedoeld om B-ambtenaren in staat te stellen naar de categorie A over te gaan, noch uit de tekst, noch uit de geest van het verslag kan worden afgeleid dat zij uitsluitend voor ambtenaren van deze categorie moesten worden voorbehouden;
- 72 dat integendeel, in de gegeven omstandigheden van de vorming van een algemene reserve en gezien de toevloed van ambtenaren uit de nieuwe Lid-Staten, een discriminerende uitsluiting van ambtenaren van andere categorieën, die aan de toelatingsvoorwaarden voldeden, aanleiding tot kritiek had kunnen geven;
- 73 Overwegende ten slotte dat het verslag geen enkele aanduiding bevat waaruit kan worden afgeleid dat de lijsten met persoonlijke gegevens niet door de kandidaten zelf mochten worden samengesteld;
- 74 dat deze middelen derhalve in elk geval moeten worden afgewezen;

II — In de afzonderlijke beroepen aangevoerde middelen

— Beroep 112-73, *Campogrande*

- 75 Overwegende dat verzoekster Campogrande, die aanvankelijk niet was toegelaten tot vergelijkend onderzoek COM/A/264, op 22 maart 1972 bericht ontving dat zij aan het schriftelijk examen mocht deelnemen;

- 76 dat zij daardoor het slachtoffer zou zijn geweest van discriminatie, enerzijds omdat het schriftelijk examen de dag daarop, 23 maart 1972, begon en zij anderzijds eerst 12 dagen later dan de andere kandidaten kennis kon nemen van het in de kennisgeving van toelating tot het examen vermelde documentatiemateriaal;
- 77 Overwegende dat volgens de aankondiging van vergelijkend onderzoek COM/A/264 het schriftelijke examen bestond in „het opstellen van een dienstnota of een verslag van een vergadering waarvan de onderwerpen door de jury worden bepaald”;
- 78 dat bij zodanig examen niet wordt verondersteld dat de kandidaten zich op een bepaald onderwerp voorbereiden;
- 79 dat de aard van dit examen trouwens reeds op 3 november 1971 in de Personeelskoerier van die datum was bekend gemaakt;
- 80 dat anderzijds het in de kennisgeving van toelating tot het examen vermelde documentatiemateriaal alleen betrekking had op de mondelinge examens die van 10 tot en met 28 april 1972 zijn afgenomen;
- 81 dat verzoekster, nu haar aanvankelijke afwijzing op haar eigen verzoek is ingetrokken, uit dien hoofde niet meer de wettigheid kan betwisten van het vergelijkend onderzoek waaraan zij vrijwillig heeft deelgenomen;

— *Beroepen 112 en 145-73, Campogrande en Bouyssou*

- 82 Overwegende dat verzoeksters Campogrande en Bouyssou betogen en aanbieden te bewijzen dat een kandidaat voor vergelijkend onderzoek COM/A/264 het taalexamen in het Engels heeft mogen afleggen;
- 83 Overwegende dat — mocht dit al juist zijn — toch niet is gebleken dat de jury hiermee bij haar vergelijkende beoordeling rekening heeft gehouden, daar de betrokken kandidaat immers niet op de lijst van geschikte kandidaten is geplaatst;

— *Beroepen 144-73 en 145-73, De Vleeschauwer en Bouyssou*

- 84 Overwegende dat volgens verzoekers de Vleeschauwer en Bouyssou het schriftelijk examen niet beantwoordde aan de omschrijving in de aankondiging van vergelijkend onderzoek;
- 85 dat de kandidaten bij het begin van het examen mondeling zou zijn medege-deeld dat dit naast de samenvatting een kritisch commentaar omvatte, terwijl in de aankondiging van vergelijkend onderzoek sprake was van het „opstellen” van een dienstnota of een verslag van een vergadering waarvan de onderwerpen door de jury zouden worden bepaald;
- 86 dat dit zou hebben geleid tot discriminatie tussen kandidaten doordat de mondelinge instructies op uiteenlopende wijze waren vertaald en begrepen;
- 87 Overwegende dat de voor de onderhavige onderzoeken geslaagde kandidaten in aanmerking zouden komen voor benoeming in administrateursambten van de loopbaan A7/A6;
- 88 dat deze categorie overeenkomstig artikel 5 van het Statuut van de ambtenaren loopbanen omvat die overeenkomen met hogere leidinggevende en scheppende functies en functies met een studiekarakter;
- 89 dat weliswaar het „opstellen” van een dienstnota of een verslag van een vergadering niet noodzakelijk mede een kritisch commentaar omvat, doch dit ook niet uitsluit en dat een beroep op het kritisch vermogen van kandidaten voor een ambt van de categorie A deze toch niet zozeer mag verrassen, dat het een onregelmatigheid oplevert welke de nietigheid van het vergelijkende onderzoek meebrengt;

— *Beroep 144-73, De Vleeschauwer*

- 90 Overwegende dat verzoeker de Vleeschauwer voorts gewag maakt van een aantal detailpunten betreffende de voorbereiding van vergelijkend onderzoek COM/A/265 of de gang van zaken bij de examens;
- 91 dat hij zich beroept op de toevoeging van een nieuw keuzeonderwerp (energie-economie) na de aankondiging van het vergelijkend onderzoek, op onregelmatigheden in de mededeling van de ten behoeve der kandidaten opgestelde bibliografie en op ongelijkheden van taalkundige aard bij de examens;

- 92 Overwegende dat de late toevoeging van een nieuw keuzeonderwerp slechts discriminerend zou kunnen zijn jegens kandidaten die dit onderwerp hebben gekozen, hetgeen met verzoeker niet het geval is;
- 93 Overwegende dat de onregelmatigheid bij de mededeling van de bibliografie hierin zou zijn gelegen, dat wordt verwezen naar een intern document van de Commissie dat, alleen in het Frans en het Duits bestaat;
- 94 Overwegende dat verzoeker, die het Nederlands als examentaal had gekozen, er weliswaar recht op heeft dat het examen wat hem betreft, in die taal wordt afgenomen, doch dat er geen sprake is van discriminatie jegens de verschillende kandidaten wanneer bij de teksten en werken die bedoeld zijn om hun de voorbereiding te vergemakkelijken, ook teksten en werken worden aanbevolen in een andere taal dan zij voor het examen hebben gekozen;
- 95 Overwegende dat verzoeker zich er ten slotte over beklagt dat hij het slachtoffer van discriminatie is geweest waar hij, nabeweerdelijk ten gevolge van een verkeerde uitlegging van de term „moedertaal” in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek — het Nederlands als examentaal te hebben gekozen, naar deze taal moest vertalen, terwijl zijn werktal voornamelijk het Frans is;
- 96 Overwegende dat het bij onderzoeken naar de talenkennis regel is een vertaling op te dragen naar de taal die de kandidaat voor het examen heeft gekozen, en dat deze regel in verzoekers geval in acht is genomen;
- 97 dat deze verschillende grieven falen;
- 98 Overwegende dat de beroepen derhalve moeten worden verworpen;
- Ten aanzien van de kosten
- 99 Overwegende dat verzoekers in het ongelijk zijn gesteld;
- 100 dat ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten wordt verwezen, voor zover zulks is gevorderd;

- 101 dat echter ingevolge artikel 70 van bedoeld Reglement de kosten, door de instellingen ter zake van beroepen van ambtenaren der Gemeenschappen gemaakt, te haren laste blijven;

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste Kamer),

rechtdoende:

1. verwerpt de beroepen;
2. verstaat dat elk der partijen haar eigen kosten zal dragen.

C. Ó Dálaigh A. M. Donner J. Mertens de Wilmars

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op negen oktober negentienhonderdvierenzeventig.

De Griffier

A. Van Houtte

De President van de Eerste Kamer

C. Ó Dálaigh

CONCLUSIE VAN DE ADVOCaat-GENERAAL J.-P. WARNER
VAN 9 JULI 1974¹

*Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,*

Op 3 november 1971 publiceerde de Commissie vijf — op één na gelijklopende — aankondigingen van intern vergelijkend onderzoek. Alle aankondigingen vermeldden dat het betrokken vergelijkend onderzoek zou plaatsvinden op de grondslag van schriftelijke bewijsstuk-

ken en een examen en dat het diende voor de vorming van een reserve van administrateurs in de rangen A 6 en A 7. Het staat wel vast dat het voornaamste doel van de Commissie met deze vergelijkende onderzoeken was om ervaren B-ambtenaren de mogelijkheid te bieden over te gaan naar categorie A. Het verschil tussen de aankondigingen lag in de omschrijving der door de ge-

1 — Vertaald uit het Engels.